

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

numismatica

herentals

maandelijks clubtijdschrift

35

maart 2007

verantwoordelijke uitgever

Numismatica Herentals

redactie : Rudy Dillen - Postbus 105 - 2200 Herentals

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter – secretaris – redacteur 0472-542147 rudy.dillen@telenet.be
Michel Jansen	ondervoorzitter – ledenonthaal 014-507919 michel.jansen@mauquoy.com
Gust Verboven	penningmeester – schatbewaarder 014-219894 a.verboven@telenet.be
Koen De Pooter	veilingmeester – standhouders 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Eddy Pauwels	bibliothecaris – tombola 0496-529952 pauwels.doudelet@telenet.be
Frank Lippens	webmaster – public relations 0475-552400 frank.marieline@skynet.be

Erelid : **Roger van Nuffel** – Herentalse Schepen van Cultuur 2001-2006

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals
rekeningnummer	Fortis 001-4206136-01 IBAN BE43 0014 2061 3601 BIC GEBABEBB
lidgelden 2007	11 € lidmaatschap Numismatica Herentals + EGMP (17 € voor leden in het buitenland) 7 € lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals voor leden van de andere EGMP-afdelingen (10 € voor leden in het buitenland) 1 € dag-lidmaatschap voor bezoekers
gratis toegang	voor -12 jaar, vergezeld van een volwassen lid
aangesloten bij	het E.G.M.P. – Koninklijke Vereniging de Herentalse Cultuurraad
website	www.numismatica-herentals.be

clubactiviteit op elke 2e zondag van de maand, van 8.30 tot 12 u
zondag 11 maart – 8 april – 13 mei – 10 juni – 8 juli – 12 august **2007**
Brasserie ‘Den Brasseur’, Bovenrij 50, 2200 Herentals tel. 014-231665

Frontpagina de nieuwe 2 euro herdenkingsmunt van Luxemburg
toont Groothertog Henri voor zijn paleis. De munten worden geslagen
in de ‘Monnaie de Paris’ met een oplage van 1 miljoen stuks.

De Lombarden te Herentals 1292

De internationale handel bracht vele moeilijkheden mee op het gebied der betalingen. Er waren tientallen verschillende geldsoorten in omloop, en het was onmogelijk voor een gewoon koopman de onderliggende waardeverhoudingen, die dan nog voortdurend veranderden, tot in het kleinste detail te volgen. De Italianen hadden echter hierin vlug een monopolie weten te vestigen. Ze hadden zich overal als officiële wisselaars geïnstalleerd, ook in onze streken. Ze stonden bij ons bekend als de 'Lombaerden', aldus genoemd naar hun land van herkomst, Lombardije.

Ook in de hedendaagse provincie Antwerpen waren deze illustere Italiaanse koopmansfamilies reeds vroeg aanwezig. Te Mechelen hadden ze zelfs zeer interessante privileges veroverd en Z.E.H. Kan. Laenen vermeldt in zijn kronieken hun aanwezigheid in het jaar 1295. Maar geen enkele van de aangehaalde charters in zijn bijdragen klimt echter zo vroeg op als **het charter van Herentals van 1292**.

Dit zeer interessant document is ontsnapt aan de aandacht van sommige geschiedschrijvers die het fenomeen van de Lombarden hebben onderzocht. Gerenomeerd onderzoeker Georges Bigwood byb, situeert het eerste optreden der Lombarden te Herentals in de jaren 1362-1378.

Het blijkt dus wel een raadselachtig-vroege datum te zijn voor Herentals, het destijds kleine stadje in de Kempen. Voor weinig grote centra in het Vlaamse land kan zo ver worden teruggegaan om een eerste aanwezigheid van deze Italiaanse wisselaar families terug te vinden. In het goed aangeschreven werk van G. Bigwood 'Lijst der Verhandelingen der Lombarden' (1920), zijn volgende vroegste data terug te vinden : Brugge 1282, Gent 1281, Geeraardsbergen 1281, 's Hertogenbosch 1282, Dendermonde 1293, Leuven einde 13^e eeuw, Antwerpen 1306, Aalst 1356, Lier 1363, Diest 1499, ea.

Deze oorkonde blijkt dus de oudste te zijn voor de Antwerpse Kempen. Het stuk is bovendien ongewoon wat inhoud en draagkracht betreft.

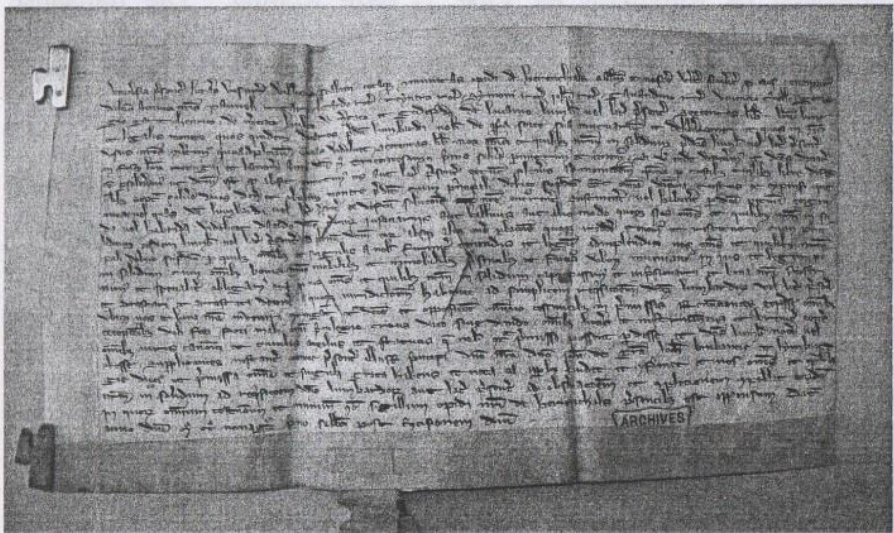
Die Lombarden hebben hun bestaan vooral gevonden in het verlenen van verbruikskrediet. Zoals uit het charter blijkt traden zij reeds in 1292 op als geldschietters voor de stad Herentals :

De Schout, de schepenen en de gemeente (opidum) van Herentals verklaren tegenover de Lombarden te Herentals, Manuelli Rotario, Gavandino Rotario, Viventio Cortello, Georgio Garet, Henrico de Mercato, Huberto de Mercato en Godefrido de Lovanio, Lombardi ... plechtig een schuld te hebben van 600 Leuvense ponden, hun terug te betalen op Sint Remigius / Sint Bavo 1301.

Bij niet aflossing der rente zal voor ieder pond, dat ontbreekt, en voor ieder week uitstel, 2 deniers en 1 obool betaald worden, buiten de volledige som en worden meteen de onkosten, gedaan tot het recupereren van hun kapitaal, vergoed.

Dezelfde schuldenaars stellen hun goederen tot pand en verzaken in het contract aan de toenmalige rechtsformulieren. Ze vragen de Hertog van Brabant die lening te bekrachtigen en hechten het 'gemene' zegel van Herentals aan deze overeenkomst, anno Domini, op de zaterdag na 's Heren Besnijdenis.

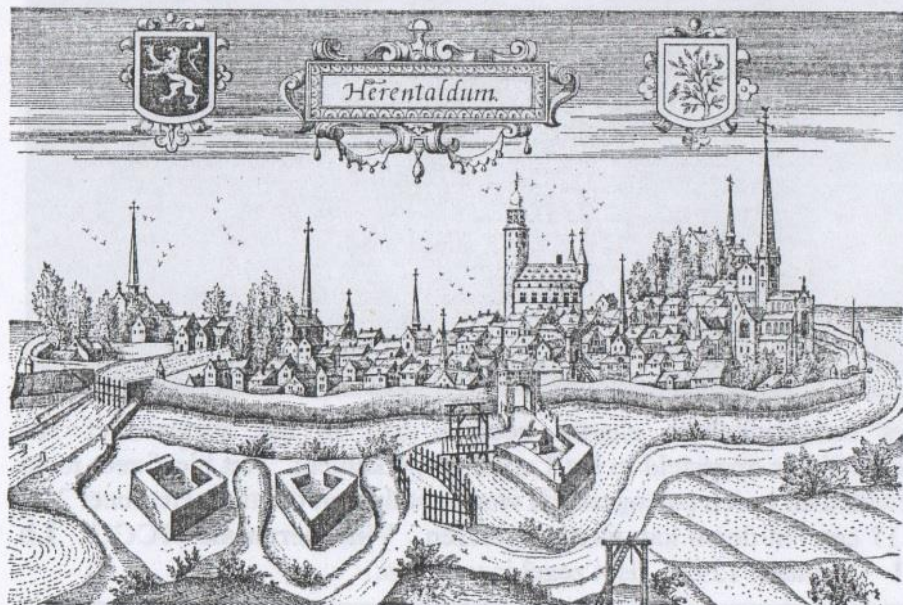
Het oorspronkelijke charter bevindt zich in het stadsarchief van Herentals, is opgesteld in het Latijn, op perkament. Het bleef zeer mooi bewaard en is een paleografisch wonderstukje uit die tijd. Het meet 28.5 x 17 cm. In dorso kan worden gelezen : **Villa derentals MCCC1 Lb VI** (5 januari 1292). Het zegel is verloren.

Dit zal wellicht de eerste overeenkomst zijn tussen de stad Herentals en de Lombarden, al is niet uitgesloten dat deze laatsten vóór die datum te Herentals optraden.

In de 14^e en 15^e eeuw worden te Herentals vrij regelmatig Lombarden opgemerkt. De Lombarden 'Koenraad de Asinarius', alias Aisenier, en zijn zoon Lodewijk bekwamen in 1444 van Filips de Goede het gebruikelijk octrooi om te Herentals een leentafel voor de duur van 20 jaar te mogen oprichten. Andere Italiaanse financiers volgden. Te minste van 1430 af bezaten de Lombarden te Herentals een eigen woning, *die Lombaerde huysinghe*, een huis op de hoek van de Kerkstraat en de Markt, in de onmiddellijke omgeving van de St-Waldetrudiskerk. Dit huis deed dienst als een soort bank. Al de Herentalse lakenkooplieden konden er hun ontvangsten in vreemde munt komen omwisselen in Brabants geld. In 1475 betrok Anthonys die Lombaerde (= Anthonius de Ville ?) deze woning. Die Italiaanse wisselaar bezat ook nog een verblijf in de Blijdenbergstraat, terwijl zijn confrater Henric de Lombaerde vóór 1465 een huis bezat in de Burchtstraat

Zicht op Herentals, eind 16^e - begin 17^e eeuw.
Gravure uit J.B. Grammaye, *Antverpiaë Antiquitates*

Italiens wisselkantoor. Houtsnede 15^e eeuw

De persoonsnamen, vermeld op het vroege charter van Herentals van 1292, zijn ook terug te vinden in de lijst der persoonsnamen, opgesteld door Bigwood.

De 'Rotarii', alias Royer, Rouhier, Royiers, Rotari, zijn een der oudste en machtigste families van Asti (Italië).

Medeopsteller der Herentalse oorkonde is ook Joris Garet. De familie 'Garet' had reeds vroeg en gedurende lange tijd haar vertegenwoordigers in onze streken. Zij ook kwamen van Asti.

De familie 'de Mercato', met ene Henri en Ubert, eveneens geciteerd in het Herentalse document, zijn tevens bekend onder de naam 'Marchié'.

Eén der voornaamste families der Lombarden is wellicht de 'Asenarii'. Deze familie uit Asti, verschijnt voor het eerst te Antwerpen in 1362. In de jaren 1444 – 1453 worden te Herentals Koenraad en Lodewijk Asinarius vermeld. Een andere, niet minder invloedrijke, familie is die der de Ville's, afkomstig uit Chieri in Piëmont., maar zij duiken pas latere op in onze streken. In 1454 verkrijgen Adriaan en Aubertus een tafel te Antwerpen. In het volgende jaar 1454, verhandelen zij te Herentals en worden er vertegenwoordigd door 'Ottenin' en opgevolgd

door Pieter de Oude, Pieter de Jonge en Antoon de Ville. Oudenin de Ville is de bezitter van 3 tafels: te Antwerpen, Lier en Herentals in 1473. Ten slotte is er nog die ene raadselachtige figuur van Hendrik de Lombard, vermeld in het Cijnsboek van Sint-Jan ter Lazerijen te Herentals in 1463. Is hij de man die de familienaam 'Lombarden' in Herentals achterliet ?

Aan de hand van dit charter is eens te meer gebleken dat Herentals, het kleine stadje van de Antwerpse Kempen, een niet zo onbelangrijk centrum is geweest in de voorbije eeuwen. **R. Dillen**

Bronnen :

J.M. GORIS, 'n Stad maakt geschiedenis - Bijdrage tot de aloude geschiedenis van de stad Herentals (1969)

F. VERBIEST : De Lombarden te Herentals 1292.

'Bijdragen tot de geschiedenis - Bijzonderlijk van het oud Hertogdom Brabant'. Reeks III, jaar I - nr 3 (1949)

MMM

Willy Verschuere uit Herentals (014-213797) zoekt in aanvulling voor zijn verzameling nog : **5 frank (kopernikkel), type Ceres, Boudewijn**

1966 VL 565 a
 1969 FR 570 a
 1972 VL 577 a
 1974 VL 581 a
 1975 FR 582 a

GEZOCHT

MiniMuntenMarkt

Walter Van den Broeck, Kempische schrijver
 Hem werd gevraagd, 'Geld, zegt het u iets' ?

'Je kan beter hoofdpijn hebben van na te denken wat ermee te doen, dan van te piekeren hoe eraan te geraken. De geldzaken laat ik aan mijn vrouw over. Als er te weinig is roep dan, heb ik haar gezegd. Tot dusver heb ik nog niets gehoord'.

En op : 'Heeft u ooit iets verzameld' ?

'Postzegels, toen ik 12 was. Ik heb later mijn verzameling doorgespeeld aan mijn kinderen die ze wat hebben aangedikt. Nu probeer ik ze aan mijn kleinkinderen aan te smeren, zonder veel succes. Pas op, de drang tot verzamelen is menselijk. Er zijn nogal wat mensen die geld verzamelen. Geld is de ultieme verzameling'. **Nieuwsblad**

Veiling 91 J. Elsen op 17 maart met o.a. belegeringsmunten J.R.Lasser

Brussel ingesloten door Alexander Farnese (1579-1580)

18 stuiver 1580

Na de overwinning van Gembloux op de Staatse troepen aangevoerd door de adel (31 januari 1578), bezette don Juan een deel van Brabant en Henegouwen. Leuven werd bezet, Brussel, Mechelen en Antwerpen bedreigd. Op 14 februari 1578 poogde hij vruchteloos Vilvoorde in te nemen en bezette Nijvel op 12 maart. Don Juan stierf echter te Namen op 1 oktober 1578 na zijn opvolger, de prins van Parma, Alexander Farnese, te hebben aangeduid. Parma was de neef van Filips II en de zoon van Margareta van Parma, de voormalige landvoogdes. Op 17 mei 1579 tekende hij met de Waalse gewesten de Vrede van Atrecht, waarin het gezag van de koning opnieuw werd erkend. Farnese veroverde Maastricht op 28 juni 1579. Ondertussen waren rellen uitgebroken in Brussel tussen voorstanders en tegenstanders van Spanje. Filips van Egmont, tegenstander van de calvinisten, trachtte aan het hoofd van een regiment infanterie en ruiters met de hulp van Spaansgezinden het stadhuis te bezetten, maar Egmont werd verjaagd door de calvinisten met aan hun hoofd de commandant van het garnizoen Vandentypmel. Farnese liet de verbindingen met het noorden afsnijden maar tot een echte belegering van Brussel kwam het niet en na enkele maanden werden de verbindingen hersteld. Op 7 september 1579 bekwam Brussel het recht gouden en zilveren noodmunten te slaan. De koers van het goudstuk werd bepaald op 3 gulden of 60 stuiver, de koers van de gouden kroon, terwijl de zilverstukken de koers kregen van de Statendaalder die toen reeds was

opgelopen tot 36 stuiver en 18 stuiver voor de halve daalder of halve plak die tussen 23 september 1579 en 4 juni 1580 vervaardigd werden.

Bruxel 1550, oudste kaart van Brussel, getekend door Jacob v Deventer

Gerealiseerde prijzen

veiling 11 februari 2007

1	5.00	10	1.00	19	2.00	28	23.50	37	1.00
2	8.00	11	10.00	20	1.00	29	-	38	-
3	40.00	12	-	21	2.00	30	1.00	39	5.00
4	10.00	13	70.00	22	-	31	-	40	-
5	2.25	14	1.50	23	-	32	1.00	41	2.50
6	-	15	-	24	-	33	-	42	2.00
7	2.25	16	1.25	25	1.00	34	-	43	2.00
8	2.00	17	1.75	26	2.50	35	-	44	9.50
9	-	18	1.75	27	1.00	36	-	45	11.00

Volgende leden dienen hun **EGMP-jaarboek 2006** nog af te halen :

Wout. Beerekamp	Canzio Lia	Laurent Sels
Fred De Clerck	Philip Maeyninckx	Michael Smeets
Ivan Dillen	Michel Marx	Martin Spoomans
Marc Gijs	Angèle Mertens	Jan Van Den Bergh
Liesb. Godecharle	Alfons Ooms	Jef Van Den Bosch
Steven Goossens	Herwig Perck	André Van Elven
Paul Jans	Jacques Priem	Hugo Verhaegen
Ad Lansen	Tom Prims	Jef Vervecken
Ludo Leyten	A. Schokkenbroek	Jos Verwimp

Tevens moeten nog 62 leden de gratis **Welkomstpenning** in ontvangst nemen ! Vraag ernaar bij een volgend bezoek aan de bestuurstafel !

Dollarbiljet krijgt concurrentie van munt

De Amerikaanse Munt begon op 15 februari met de invoering van de dollar als munt. Op elke goudkleurige munt zal de afbeelding prijken van een overleden Amerikaanse president, met de jaartallen waarin hij president was en zijn plaats in de opvolging. Als nummer 1 is George Washington (1789-1797) aan de beurt. Op de achterzijde is telkens het Vrijheidsbeeld te zien.

De munten zijn niet alleen goedkoper om te maken dan dollarbiljetten, ze verslijten ook minder snel. Maar het is nog maar de vraag of de Amerikanen de dollarmunt in hun hart zullen sluiten. Vroegere pogingen mislukten. (kdr)

Het Nieuwsblad

1

5

7

18

nr	land	munt			kwal	mat	inzet
1	Kelten	Gallia Celtica	Senones, YLLYCCI	1 ^e eeuw vC	F	AE	7.50
2	Grieken	Pergamon	AE 18mm, BMC 158	+ 200 - 10 vC	F	AE	10.00
3	Rome	Aes met Janushoofd en gallei		3 ^e - 2 ^e eeuw vC	ZG	AE	15.00
4		Antoninus Pius & Marcus Aurelius	Sestertius (R !)		F	AE	15.00
5		Tetricus	antoninianus	barbaarse imitatie	ZF+	AE	15.00
6		lot van 5 Romeinse bronsmunten te determineren		divers	F/ZF	AE	1.00
7	Brabant	Philips de Schone	Dubbele Stuiver - Antwerpen	1505	ZF	Ag	30.00
8		Frans II	Oord - Brussel	1793	F	Cu	1.00
9	Vlaanderen	Siège de Lille	20 Sols (met gaatje)	1708	F	Cu	5.00
10		Maria Theresia	Oord - Brugge	1745	F	Cu	1.00
11	Luik	Jean Théodore de Bavière	Oord	1745	F	Cu	1.00
12		Joseph Clément de Bavière	Oord	1720	F	Cu	1.00
13	België	Leopold I	1 centime	1850	ZF	Cu	40.00
14		Leopold II	5 francs met punt	1867 FR	ZF	Ag	15.00
15		Leopold II	2 francs	1867 FR	ZF	Ag	25.00
16		Leopold II	5 centimes	1907 VL	ZF	Cu	2.00
17		Albert I	20 frank	1932 VL	ZF	Ni	25.00
18		Albert II	250 francs Paola	1997	FDC	Ag	7.50
19	Afghanistan	Republiek	500 Afghanis	1986	FDC	Ag	15.00
20	Argentinië	Buenos Aires	1 decimo	1822	F	Cu	2.50
21	Brits India	Victoria	1 Rupee	1875	Pr	Ag	12.50
22		Georges V	1 Rupee	1912	Pr	Ag	5.00
23	Duitsland	lot van 15 munten		tussen 1899 en 1922	div	div	1.00
24		lot van 15 munten		tussen 1938 en 1944	div	div	1.00
25	Frankrijk	lot van 40 munten		tussen 1853 en 1984	div	div	1.00
26		Republiek	2 Francs	1931	ZF	AE	3.00
27	Gr-Brittann.	lot van 16 x 1 Farthing		tussen 1847 en 1946	div	Cu	1.00
28	Holland	Floris IV	Penning (kopje)	1222 - 1234	F	Ag	20.00
29	Indo-China	Fr. Republiek	50 Centimes	1936	Pr	Ag	5.00
30	Italië	lot van 26 munten		tussen 1866 en 1996	div	div	1.00
31		Victor Emanuel II	10 Centesimi	1862 M	ZF	Cu	1.00
32	Jersey	Queen Victoria	1/24 Shilling	1877	ZF+	Cu	3.00
33	Luxemburg	lot van 30 munten		tussen 1946 en 1979	div	div	1.00

19

20

22

32

39

45

46

48

nr	land	munt	kwal	mat	inzet
34	Malaya	1 ct. 1962 + 5 ct. 1948 + 10 ct. 1953	ZF	div	1.00
35	Nederland	Duit (2 stuks)	1740 + 1780	Cu	1.00
36		Juliana 2 ½ Gulden	1964	Ag	4.00
37		Willem III 2 ½ Cent	1886	Cu	2.50
38	Oostenrijk	lot van 27 munten	tussen 1892 en 1998	div	1.00
39	Sabah	Brits N. Borneo 1 Cent	1882 H	Cu	3.00
40	Tunesië	lot van 4 munten 10 + 20 + 50 + 100 Millim	1960-1983	div	1.00
41	USA	Republiek 5 Cent	1905	CuNi	5.00
42	Zweden	Oscar II 2 Öre	1876	Cu	5.00
43		Oscar II 5 Öre	1895	Cu	2.50
44	jeton	Dendermonde 1 Broodkaart	1880	Alu	1.00
45	medaille	Spanje Franco (10.46 g)	1966	Au	145.0
46		Paus Joannes Paulus PP II (in etui)	modern	FDC	3.00
47		Eupen 125 jaar Adolph Kolping	1984	FDC	2.50
48		150 jaar overlijden P.J. Triest	1986	FDC	2.50

74

78

78

nr	land	munt		kwat	mat	inzet
64	set	België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	2.00
65		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	2.00
66		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
67		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
68		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
69		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
70		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
71		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
72		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
73		België	FDC-set Frans + Vlaams	FDC	div	10.00
74		USA	1 Dollar Eisenhouwer	FDC	Ag	5.00
75	album	lot van 46	Belgische munten 5, 10 en 25 cent.	div	div	2.00
76	boeken	3 catalogi	Emporium Hamburg - auktion 4+5+6 1985-1986	ZF	papier	3.00
77	divers	10 (verschillende)	ongeslagen muntplaatjes	FDC	div	1.00
78	biljetten	lot bankbiljetten met o.a.	België en Frankrijk	div	papier	1.00

nr	land	munt	kwat	mat	inzet
79	Canada	1 Dollar	1954	papier	1.00
80	Duitsland	5.000.000 Mark Thyssen	01-09-1923	papier	1.00
81	Duitsland	5000 Mark	02-12-1922	papier	1.00
82	Griekenland	20 Drachme	1940	papier	1.00
83	Indonesië	10 Sen	01-12-1947	papier	1.00
84	Japan	10 Pesos	?	papier	1.00
85	Letland	25 lati	1938	F	1.00
86	Nederland	1 Gulden	04-02-1943	ZF	1.00
87	Spanje	1 Peseta	1953	ZF	1.00
88	Tsj.-Slowakije	1 Korun	1944	ZF	1.00
89	Zaire	10 Zaires	04-01-1981	FDC	1.00
90	Zambia	10 Kwacha	?	FDC	1.00

80

86

div = divers
Ag = zilver

ZG = zeer goed
AE = brons-koper

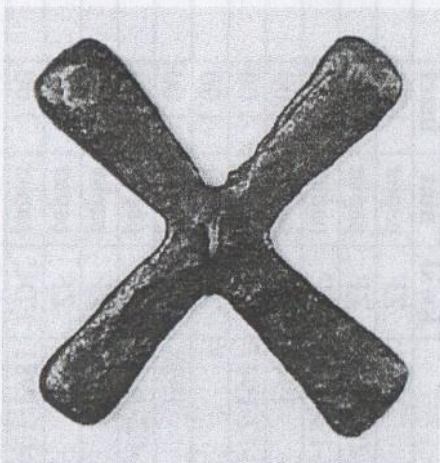
F = fraai
Cu = koper

ZF = zeer fraai
Ni = nikkel

Pr = prachtig
Zn = zink

FDC = Fleur de coin
Sn = tin
Pb = lood

De katangakruisen zijn zeer gekend door de verzamelaars en worden regelmatig aangeboden op muntenbeurzen. De meesten hebben een X-vorm, meten 17 tot 28 cm diagonaal en dienden als geld van de 18de tot het begin van de 20ste eeuw in Katanga en omstreken. Ze waren zeer gekend door de kolonialen die ze "croisette" noemden, terwijl de lokale bevolking er verschillende namen voor gebruikte, waaronder de meest voorkomende: handa. Ze werden vervaardigd in kleine ovens

waarin ze kopererts smolten, malachiet genoemd, dat in overvloed gevonden wordt in Katanga. Dat deze katangakruisen hier zo gekend zijn komt doordat de kolonialen ze in massa meebrachten! Maar het is ook bekend dat de fabriek Cuivre & Zinc te Luik ze ook fabriceerde in het begin van de 20ste eeuw om ze te exporteren naar Congo!

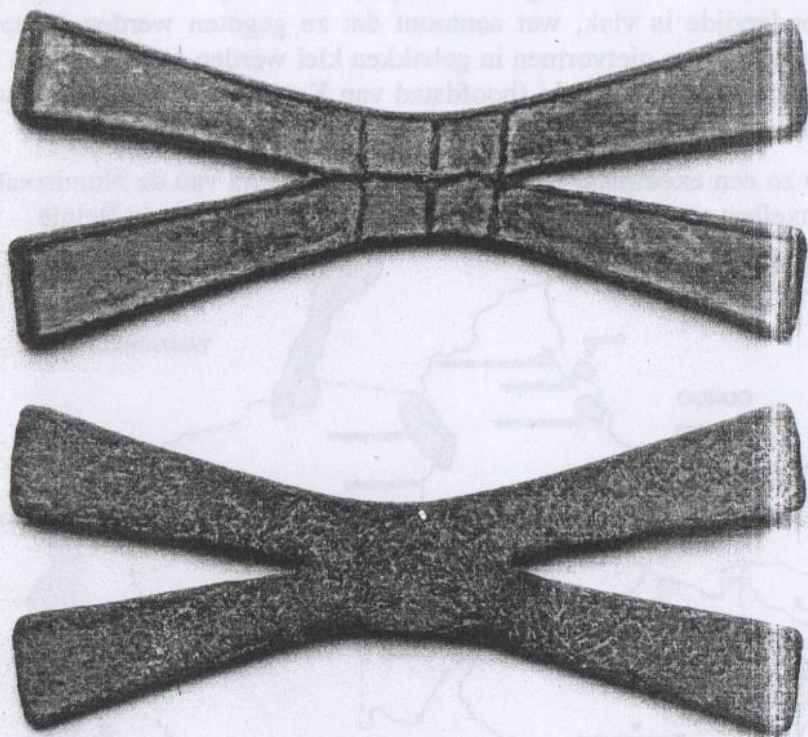
Dat is nochtans niet het enige type katangakruis dat bestaat. Een minder gekend type, maar soms ook aangeboden op muntenbeurzen, is het katangakruis in H-vorm dat kleiner is (0,5 tot 15 cm) en ook ouder: het dateert van de 13de tot de 17de eeuw, en is dus van vóór de koloniale periode. De meeste van deze katangakruisen zijn grafvondsten. In de cultuur van zwart Afrika is het hiernamaals zeer belangrijk en daarom werden de overledenen dikwijls begraven met geldmiddelen.

Maar er bestaan nog andere types katangakruisen die uiterst zeldzaam zijn. Een ervan is wat men het Chedzurgwe-type noemt, naar de site waar het voor het eerst gevonden werd. De Chedzurgwe-heuvel bevindt zich in het noorden van Zimbabwe, waar twee exemplaren gevonden werden in 1970. Acht andere exemplaren werden ontdekt in de necropool van Ingombe Ilede, in het zuiden van Zambia. Deze twee sites werden gedateerd van de 14de eeuw. In het algemeen dateren de katangakruisen van het Chedzurgwe-type van de 13de tot de 17de eeuw.

Sindsdien werden er in totaal slechts enkele honderden exemplaren gevonden in de regio: men kan dus zeggen dat ze ultrazeldzaam zijn.

*Katangakruis van het Chedzurgwe-type, 30 x 12 cm, 1438 g,
verkocht op de muntenbeurs te Brussel in december 2006*

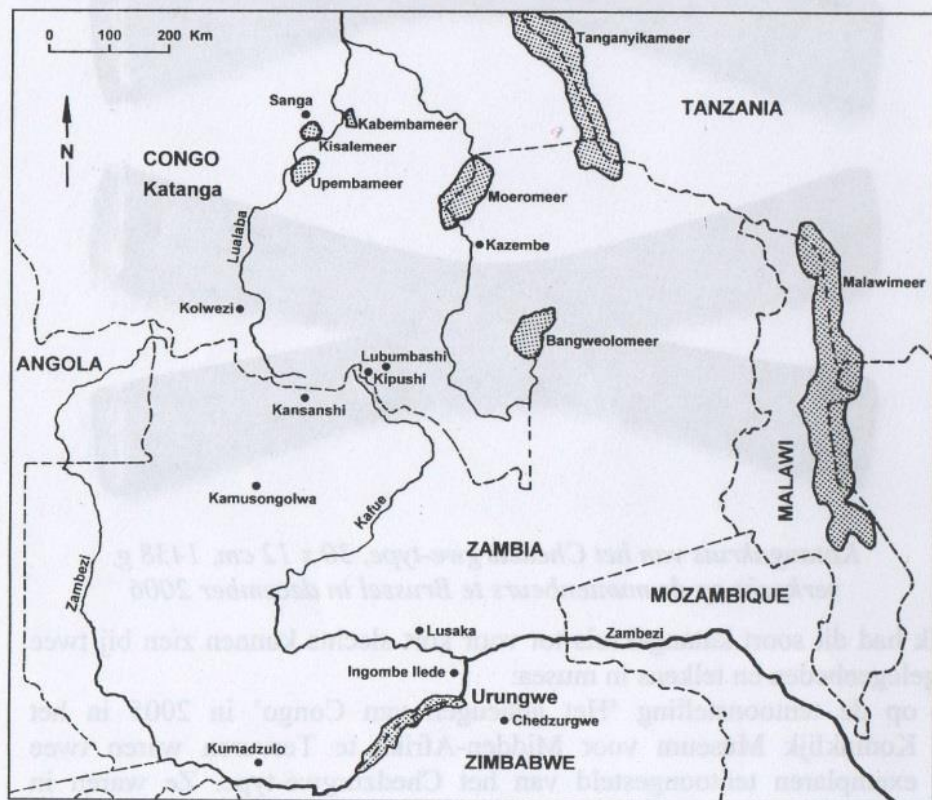
Ik had dit soort katangakruis tot voor kort slechts kunnen zien bij twee gelegenheden en telkens in musea:

- op de tentoonstelling 'Het geheugen van Congo' in 2005 in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika te Tervuren waren twee exemplaren tentoongesteld van het Chedzurgwe-type. Ze waren in bruikleen gegeven door een museum in Congo want het museum van Tervuren zelf bezit er geen enkel;
- in het Nationaal Museum van Lusaka (hoofdstad van Zambia), zijn twee exemplaren van het Chedzurgwe-type tentoongesteld.

De katangakruisen van het Chedzurgwe-type hebben een lengte van 30 tot 35 cm, een dikte van ongeveer 1 cm en wegen tussen de 1,3 en 4,5 kg

Ze zijn tamelijk verzorgd afgewerkt: langs de volledige omtrek van de bovenzijde zijn ze voorzien van een verhoogde rand; in sommige gevallen zijn er ook verhoogde dwarslijnen in het centrum van de benen. Hun onderzijde is vlak, wat aantoont dat ze gegoten werden in open gietvormen. Deze gietvormen in gebakken klei werden opgegraven in de omgeving van Lubumbashi (hoofdstad van Katanga) en te Kipushi, wat aantoont dat deze kruisen ook in Katanga gecirculeerd hebben.

Ik heb zo een exemplaar kunnen kopen op de beurs van de Numismates de Bruxelles; een zeer zeldzame gelegenheid op een beurs in België.

Bibliografie

Pierre de Maret, *Histoires de croisettes*, in: Luc de Heusch (éditeur), *Objets-signes d'Afrique*, Tervuren 1995.

Roger Vanderleyden, *Het (on)bekende Katangakruis*, jaarboek E.G.M.P. 2003-2004.

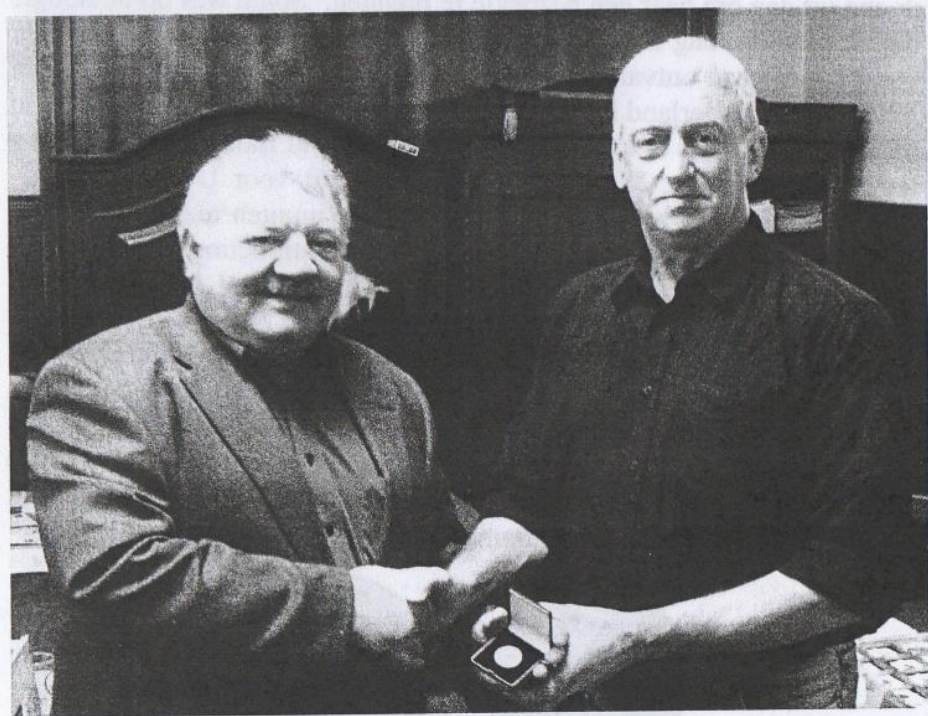

nog af te halen prijsmunten (rood lootje)

3^e BEURSTOMBOLA

LOT	munt	LOT	munt	LOT	munt	LOT	munt	LOT	munt
4	115	83	275	190	334	316	81	393	72
12	481	111	246	191	250	318	71	400	248
13	432	113	68	197	343	328	180	402	398
14	153	115	159	236	168	329	269	425	56
17	562	116	138	265	283	358	260	444	449
18	538	139	322	266	223	367	253	465	582
21	520	172	32	278	555	369	578	493	19
42	317	178	104	312	405	377	139	570	34
48	488	186	425	314	455	389	221	594	233

Prijzen nog af te halen op de clubactiviteiten, tot ten laatste 13 mei 2007

Voor de sympathieke ondersteuning die de vereniging steeds mocht genieten vanwege de uittredende Cultuurschepen, werd **Roger Van Nuffel** gehonoreerd met het Erelidmaatschap van Numismatica Herentals. Hij ontving uit handen van vz. Rudy Dillen de zilveren welkomspenning.

De lievelings ... munt van Jacques Priem

Vriendendienst !

Na een lange tijd van vriendschap verhuisde mijn vriend B.H.J. te Boekhorst van Lisse, waar ik al die tijd lid was, naar Anjum in Friesland. Door toedoen van Ben werd in Suurhuisterveen een munttententoonstelling georganiseerd in een plaatselijke spaar- en bankinstelling (museum). Ik kreeg een uitnodiging om een week bij hem thuis door te brengen en ook een begeleid bezoek te brengen aan het museum. Samen met mijn vriend Marcel Nuijttens deed ik de tocht naar Anjum. Omdat Marcel en Ben echte specialisten zijn op gebied van de numismatiek was ik opnieuw een geïnteresseerde leerling.

Maar ik was ook al jaren per briefwisseling in contact met Sonia Foekens, een jonge vrouw uit Groningen, en nu ik in Friesland was, trok ik een uit dag om haar een bezoekje te brengen. Sonia was op de hoogte dat ik haar die dag zou bezoeken en ik werd er door haarzelf en haar ouders héél goed ontvangen. Omdat ik een volle week doorbracht in het noorden van Nederland had ik ook mijn filmcamera bij en zo werd er bij de familie Foekens ook gefilmd. Op een bepaald moment zei de vader tegen zijn dochter : 'Kind, die jongeman heeft voor U al veel bijgedragen om uw verzameling van de Belgische munten te vervolledigen, geeft hem eens een mooi aandenken aan deze ontmoeting,!' Sonia ging naar haar hobbykamer en kwam terug met een munt van Nederland, namelijk een GOUDEN VIJF GULDEN.

De munt heb ik nu toch al vele jaren en nog altijd zit ze niet bij mijn verzameling 'Nederlanders', maar in een lade waar ik speciale stukken bewaar die voor mij meer waarde hebben dan de werkelijke waarde. Nu zijn haar ouders al enkele jaren overleden en is Sonia verhuist (Delftzeil) Na de dood van haar ouders heeft ze een moeilijke tijd gehad en hoor ik nog sporadisch iets van haar, jammer, maar die dag blijft mij altijd bij.

Gouden vijfje Wilhelmina 1912, goud 900/1000, 18 mm, 3.30 g
vz – koningin met kroontje naar rechts, KONINGIN WILHELMINA
kz – gekroond Nederlands wapen tussen 5 en G, geen muntmeesterteken

'Beursnoteringen'

maart 2007

zat 3 & zon 4 maart **40^e Numismata München** 9.30 - 17 u
M.O.C. München Order Center, Halle 3 – Lilienthalallee 40, München

zaterdag 10 maart **50^e Salon Numismatique SNENNP** - Parijs

zondag 11 maart 9 – 16 u

**Numismatica Antverpia EGMP
23ste Internationale Beurs**

Sporthal Schijnpoort
Slachthuisstraat 25, 2060 Antwerpen
03-6455018 h.j.jacobs@skynet.be

zondag 11 maart **26^e Salon Numismatique** 9 – 17.30 u
Le Chesnay (Fr) – Hotel de Ville 9, Rue Pottier (salle d'Exposition)

zaterdag 17 maart **Veiling 91** **Jean Elsen & Zonen**
Tervurenlaan 65, 1040 Brussel 027-346356 www.elsen.be

zondag 18 maart **74e Münzen- und Banknotenbörse** 10 – 16 u
Gastronomie im Stadtpark – Bochum (D) tel. 040-604973

zaterdag 24 maart vanaf 14.30 u

Diestse Studiekring voor Numismatiek

- Constantijnse herdenkingsmunten
- Zuid-Afrikaanse muntslag
- + ledenveiling

C.C. Begijnhof Diest - Elcerlyczaal

za 24 & zo 25 maart **Internationale Münzenmesse Stuttgart** 10-16 u
Stuttgarter Messegelände – Am Kochenhof 16, www.messe-stuttgart.de

Numismatische agenda

maart 2007

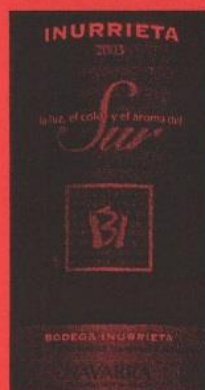
vrij 2	Sporththal Bruultjeshoek, Wavervelden 12, O.L.V. - Waver	19.30-22u
za 3	EGMP Dendermonde- Pz. Kloksken, Het Keur, Denderm N.K. Hasselt - Cult.Centr. lokaal 2, Kunstlaan 5, Hasselt Munt Centrale Gent West - school Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	13 - 17 u 13 - 17 u 13.30-17u 8 - 11 u
zo 4	EGMP Leuven - tav. Ensor, Diestsestwg. 133, Kessel-Lo EGMP ZW VI - Kartouchke, Ingelmunsterstwg. 8 Izegem AEN Couvin - Lycée Gouttier, rue Gouttier 11, Couvin AEN Stockay - l'Union, Rue Reine Astrid 69, St Georges AEN Soignies - Ec. Juvénah, Rue des Orphelins, Soignies Edelweissje - Sint Katarina, N.Cleynaertsiaan 1, Hasselt	9-12.30 u 9 - 12 u 9 - 12 u 8 - 12 u 9 - 12 u 8.30-12 u
di 6	AEN Brussel - H. Geest, Dr. Lemoinestraat 13, Anderlecht	van 18 u
za 10	AEN Verviers - S.C. rue de la Moinerie 33, Petit-Rechain Munt Centrale Gent West - school Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel	9 - 12 u 13.30-17u 8 - 11 u
zo 11	EGMP Herentals - Den Brasseur, Bovenrij, Herentals Numis-Scripto-Med - St. Jean, Martelarenplein 2, Leuven 23ste Internationale Beurs - EGMP Antwerpen Sporththal Schijnpoort - Slachthuislaan 25 (naast Aldi)	8.30-12 u 9 - 12 u 9 - 16 u
ma 12	EGMP Brugge - C.M. Moerkkerkse Steenwg 118, St.Kruis	van 19 u
di 13	N.K. Zeeland - Dauwendaele, Vrijlandstr. 51, Middelburg	18.30-21u
wo 14	N.K. Brabant - Bar Le Duc, Korenbrug, 's Hertogenbosch	van 19.45
za 17	Munt Centrale Gent West - school Reinaertstraat 26, Gent Eur. Verz.B.- 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Veiling 91 Jean Elsen & Zonen Tervurenlaan 65, 1040 Brussel	13.30-17u 8 - 11 u

zo 18	EGMP Gent–Sp. Gouverneurswoning, Buitenhof 35, Gent EGMP Mechelen–Hof Villers, Persoonshoek 9, Mechelen EGMP ZW-Vlaand – Willem Tell, Brugsestr. 20, Kortrijk AEN Luik–Collège St Servais, Rue Saint-Gilles 104, Luik Numis Wethra – Gemeenteschool, Schooldreef, Wetteren Club des Collection.-Cent. Culturel, Rue Haute, Gosselies	9 – 12 u 10 – 12 u 13 - 16 u 9.30-13 u 9.30-13 u 8.30-12 u
za 24	Munt Centrale Gent West – School Reinaertstr. 26, Gent Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel Achter Olmen – T.I. St. Jansberg, Weerterstwg., Maaseik Diestse Studiekring voor Numismatiek Cultureel Centrum, Begijnhof, Diest	13.30-17u 8 – 11 13 – 16 u van 14.30
zo 25	EGMP Aalst – Immerzeel, Rerum Novarumstraat 4, Aalst EGMP Tienen–'t Hoekske, Oude Leuvensestr. 93, Tienen AEN La Louvière–M.Peuple, Rue Station, Haine St Pierre	van 9.30u 9 – 12 u 8.30-1130
za 31	Munt Centrale Gent West – School Reinaertstr. 26, Gent Eur. Verz.B.– 't Kapiteintje, St.-Kathelijnestr. 30, Brussel www.egmp.be	13.30-17u 8 – 11

VAN ECCELPOEL

... vrijblijvend te proeven in onze wijnkelder !

Nieuwe oogst !!! Bodega INURRIETA (Spanje)

Orchidea blanco 2006 6.49 €

Prachtige witte wijn gemaakt van Viura en Chardonnay, mooie en lekkere impressies van exotisch- en citrusfruit

Sur 2004 6.49 €

Garnacha, Tempranillo en Graciano versmolten tot een fantastische rode drinkwijn die opvalt door z'n exotisch en kruidig bouquet en z'n heerlijke, zalvende smaak.

www.vaneccelpoel.be

Lierseweg 20, 2200 Herentals

BRASSERIE
"DEN BRASSEUR"

Bovenrij 50 - 2200 Herentals
Tel. 014-231665

Brumunt uw partner voor uw collectie !!

Alle euromunten, Belgische munten, wereldmunten, ...
Benodigheden voor elke verzamelaar en de nieuwste catalogussen.

Bezoek nu ook onze website : www.brumunt.be

Brumunt - Hogeweg 16, B-8200 Brugge 2, België
gsm : +32 478 362795 mail : brumunt@telenet.be

MAUQUOY GROUP

Industrieweg 12 • 2280 Grobbendonk • Belgium • www.mauquoy.com

uit sympathie

café

't ZONNEKE

014-221878

Kerkplein 1, 2200 Herentals

Fleur De Coin

MUNTEN & MEDAILLES

aankoop – verkoop – veiling
Lea Vandenbruwaene

Burgstraat 22 A – 9000 Gent 09-2333138
open : ma, di, do, zat 14-18 u / vrij 10-18 u

info@fleurdecoin.be
www.fleurdecoin.be